

V Praze dne 25. listopadu 2021
Č. j.: KPR 4834/2021

Kancelář prezidenta republiky (KPR) obdržela dne 21. listopadu 2021, s odkazem na zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, žádost tohoto znění:

Zeman k tomu TV Nova doslova řekl: “Já se budu snažit Petrovi Fialovi vyjít vstříc, známe se dlouhá léta, tykáme si a měli bychom spolupracovat. I když u několika ministrů mám podezření, že resortům, které mají řídit, vůbec nerozumí, protože se jím nikdy nezabývali, tak budu tak tolerantní, že velmi pravděpodobně svoje veto vztáhnou pouze k jedné jediné osobě. Mimochodem nebude to žádná personální averze, protože já jsem toho člověka v životě neviděl. Ale budu mít důvody, které premiéru Fialovi řeknu a přes které nepojede vlak.”

Chci zaslat informaci, o který konkrétní paragraf/písmeno/odstavec/větu jakého platného právního předpisu se pan prezident, když byl po dlouhé době přivezen a ukázán lidu, opíral, když z úst vypustil tento výrok (tu část s vetem).

KPR k tomu sděluje:

1. Jde o čl. 68 odst. 2 ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, podle něhož předsedu vlády jmenuje prezident republiky a na jeho návrh jmenuje ostatní členy vlády a pověřuje je řízením ministerstev nebo jiných úřadů.
2. Uvedené ustanovení, jakož i celá Ústava ČR, je relativně stručná, rigidní a její ustanovení si vyžadují výkladu. Z výkladů, které má KPR k dispozici a jsou součástí spisu, vyplývá následující:
 - při rozhodování o jmenování členů vlády na základě návrhu jmenovaného předsedy vlády může sice prezident republiky uplatnit námitky k některým navrženým osobnostem, rozhodující je však stanovisko navrhovatele, který odpovídá za to, že navržená vláda získá v Poslanecké sněmovně důvěru (prof. Pavlíček);
 - za jedinou ústavní překážku jmenování člena vlády lze považovat založení principu inkapability podle čl. 70 Ústavy ČR, který zakazuje členovi vlády, aby současně vykonával činnosti, jejichž povaha odporuje výkonu jeho funkce (JUDr. Rychetský);
 - prezident republiky není vázán tak, aby musel jmenovat členem vlády kohokoliv, kterého mu předseda vlády navrhne; prezident republiky musí návrhy předsedy vlády

zvažovat a neměl by je akceptovat mechanicky, neboť nese politickou odpovědnost za svoje jmenovací rozhodnutí (Ústav státu a práva);

- ústavní zvyklostí se stala možnost zvýšené ingerence do oblastí, kde má hlava státu klíčovou působnost – zastupuje stát navenek a je vrchním velitelem ozbrojených sil. Pokud tak neučiní sám předseda vlády, má prezident republiky odmítnout návrhy politicky, bezpečnostně, morálně či jinak z hlediska zájmů státu nepřijatelné (prof. Gerloch).

Přestože se právní autority neshodují, je zřejmé, že podle čl. 68 odst. 2 Ústavy ČR jde ze strany předsedy vlády o návrh, ale konečné rozhodnutí přísluší prezidentu republiky; v opačném případě by si předseda vlády mohl ostatní členy vlády jmenovat sám, nezávisle na prezidentovi, tak ale čl. 68 odst. 2 Ústavy ČR nezní.

Uvedené sdělení KPR poskytuje přesto, že zákon č. 106/1999 Sb. se na povinnost poskytovat výklady právních předpisů nevztahuje.

3. Pokud jde o pojem „veto“, ten samozřejmě v Ústavě ČR obsažen není, ze strany prezidenta republiky jde o výrok, který použil k vyjádření svého záměru.

JUDr. Václav Pelikán
ředitel Odboru legislativy a práva

